

GRECJA

Informacja o sytuacji gospodarczej i stosunkach gospodarczych z Polską

Informacje ogólne:

powierzchnia:	132 049 km ²	
ludność:	10,678 mln	
głowa państwa:	pani Katerina Sakellaropoulou	od 13 marca 2020 r.
premier:	pan Kyriakos Mitsotakis	od 8 lipca 2019 r.
minister rozwoju i inwestycji:	pan Adonis Georgiadis	od 9 lipca 2019 r.
minister spraw zagranicznych:	pan Nikos Dendias	od 9 lipca 2019 r.
ambasador Grecji w Polsce:	pan Michael-Efstratios C. Daratzikis	od 10 października 2019 r.
ambasador RP w Grecji:	pan Artur Lompart	od 20 lipca 2020 r.
najbliższe wybory parlamentarne:	do końca sierpnia 2023 r.	

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne:

WSKAŹNIKI	2016	2017	2018	2019	2020	2021*	2022*	2023*
PKB (w mld EUR)	174,494	176,903	179,558	183,250	165,326	182,830		
PKB na 1 mieszkańca (w EUR)	16,190	16,450	16,730	17,090	15,440	17,140		
PKB (wzrost w %)	-0,5	1,1	1,7	1,8	-9,0	8,3	4,9	3,5
Nadwyżka (+) /deficyt (-) sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	0,2	0,6	0,9	1,1	-10,1			
Dług publiczny (% PKB)	180,5	179,5	186,4	180,7	206,3			
Inflacja (HICP w %)	0,0	1,1	0,8	0,5	-1,3	0,6	3,1	1,1
Bezrobocie (w %)	23,5	21,5	19,3	17,3	16,3	14,7		
Eksport (mld EUR)	25,445	28,863	33,472	33,864	30,786	39,912		
Import (mld EUR)	42,317	47,356	54,120	55,727	48,912	64,235		
Saldo obrotów handlowy (w mld EUR)	-16,871	-18,493	-20,647	-21,862	-18,126	-24,323		
Skumulowana wartość bezp. inwestycji zagr. w Grecji (w mld EUR)	23,352	27,852	31,212	40,194	33,879			
Skumulowana wartość bezp. inwestycji Grecji za granicą (w mld EUR)	17,082	16,763	17,029	17,123	11,420			

Źródło: EUROSTAT; Bank Grecji (dane dot. inwestycji bezpośrednich); Hellenic Statistical Authority (dane dot. eksportu i importu towarów); DG ECFIN; * prognoza

1. Podstawowe informacje

Republika Grecka to państwo unitarne, o parlamentarnym systemie rządów. Głową państwa jest prezydent wybierany przez parlament na 5-letnią kadencję. Obowiązująca konstytucja pochodzi z 1975 r. i została przyjęta po obaleniu rządów junty wojskowej (rządzącej w latach 1967 – 1974). Była rewidowana trzykrotnie – w latach 1986, 2001 oraz 2008.

Prezydent powołuje premiera oraz – na jego wniosek – powołuje i odwołuje rząd. Władzę ustawodawczą sprawuje jednoizbowy parlament, złożony z 300 delegowanych. Wybory parlamentarne odbywają się co cztery lata.

Grecja jest państwem członkowskim Unii Europejskiej (od 1981 r.) oraz innych organizacji i instytucji międzynarodowych, w tym WTO czy OECD. Należy również do strefy euro. Jest zaliczana do krajów rozwiniętych z wysokodochodową gospodarką i wysoką jakością życia. W rankingu Banku Światowego (Doing Business 2020) pod względem prowadzenia działalności gospodarczej Grecja znalazła się na 79. miejscu, a w zakresie innowacyjności gospodarki w rankingu Global Innovation Index 2021 przyznano jej 47 pozycję.

Od 2011 r., gdy została przeprowadzona reforma administracyjna kraju, Grecja jest podzielona na 13 regionów oraz jeden obszar autonomiczny – Autonomiczną Republikę Góry Athos. W myśl nowej ustawy liczba gmin i departamentów na szczeblu lokalnym uległa zmniejszeniu o 40%.

Ostatnie wybory parlamentarne odbyły się 7 lipca 2019 r. W wyniku głosowania zwyciężyła dotychczas centroprawicowa partia Nowa Demokracja (ND), która zdobyła 158 miejsc w parlamencie i tym samym osiągnęła większość zwykłą. SYRIZA (Koalicja Radykalnej Lewicy), rządząca od 2015 r., uzyskała drugi wynik i zdobyła 86 mandatów (o 59 miejsc mniej niż w poprzednich wyborach). Pozostałe partie biorące udział w wyborach zdobyły niewielką liczbę miejsc – KINAL (Ruch na rzecz Zmian) – 22 mandatów, KKE (Komunistyczna Partia Grecji) – 15 mandatów, EL (Greckie Rozwiązanie) – 10 mandatów oraz MeRA25 (Realistyczny Europejski Front Nieposłuszeństwa) – 9 mandatów. Frekwencja wyniosła 57,91%.

W styczniu 2020 r. odbyły się wybory prezydenckie, w trakcie których grecki parlament wybrał Katerinę Sakellaropoulou, niezależną kandydatkę, pełniącą wcześniej funkcję m.in. przewodniczącej Sądu Narodowego. Uzyskała ona poparcie sojuszu partii ND, SYRIZA i KINAL oraz otrzymała łącznie 261 głosów na 300 możliwych do zdobycia.

2. Sytuacja gospodarcza

Grecja jest krajem rozwiniętym pod względem gospodarczym, opartym głównie na sektorze usług (67% PKB) i przemyśle (16% PKB), z niewielkim udziałem sektora rolniczego (ok. 4%). Posiada również drugą po Japonii największą flotę statków (102 968 jednostek wg UNCTAD Review of Maritime Transport 2021), a pod względem ich ładowności zajmuje pierwsze miejsce na świecie. Około 18% towarów transportowanych na świecie drogą morską odbywa się za pomocą floty greckiej. Wiodącymi gałęziami krajowej gospodarki jest przemysł stoczniowy i turystyka.

Rozrzutność rządów Grecji przed globalnym kryzysem finansowym i głęboki kryzys gospodarczy, który był jego następstwem w połączeniu z koniecznością ratowania sektora bankowego spowodował, że Grecja ma – w proporcji do PKB – jeden z najwyższych wskaźników długu publicznego. W czasie kryzysu wymagała restrukturyzacji zadłużenia i wsparcia ze strony Międzynarodowego Funduszu Walutowego, Europejskiego Banku Centralnego i Komisji Europejskiej. Pod presją tych instytucji grecki rząd zaakceptował program pomocowy, który zakładał m.in. obniżenie wydatków rządowych, uszczelnienie systemu podatkowego, przegląd systemów emerytalnego, opieki zdrowotnej i służby cywilnej oraz reformę rynku pracy.

MINISTERSTWO ROZWOJU i TECHNOLOGII

W wyniku kryzysu wywołanego przez pandemię koronawirusa COVID-19 w 2020 r. PKB Grecji zmniejszył się o 9%. Głównym powodem było wstrzymanie w tym czasie działalności sektora turystycznego, który odgrywa istotną rolę w greckiej gospodarce.

Rząd grecki wdrożył pakiety osłonowe gospodarki i rynku pracy o wartości 24 mld euro. Wzmocnił też zasoby rezerwowe kraju do 38 mld euro, pozyskując z rynków międzynarodowych, dzięki udanym emisjom obligacji, 14 mld euro. Grecja otrzymała w ramach europejskiego funduszu odbudowy około 18 mld euro dotacji (nieco poniżej 10% nominalnego PKB z 2019 r.). Środki te będą wypłacane w ciągu sześciu lat. Grecja może też skorzystać dodatkowo z kredytu w wys. 12,7 mld euro.

Grecji udało się szybko wyjść z pandemii osiągając w 2021 r. wzrost PKB o 8,3% napędzany przez popyt krajowy i lepszy niż oczekiwano sezon turystyczny. Poziom aktywności gospodarczej sprzed pandemii osiągnięto już w trzecim kwartale 2021 r.

Perspektywy na 2022 r., jeszcze przed wojną w Ukrainie były dobre, wspierane przez politykę fiskalną i monetarną oraz silne ożywienie wynikające z unijnego instrumentu odbudowy i odporności. Zmiany cen energii na rynku światowym, a w szczególności energii elektrycznej, doprowadziły do wzrostu cen dla konsumentów i stanowią dodatkowe źródło niepewności dla całej gospodarki.

Handel

Grecja od lat odnotowuje ujemny bilans handlowy – według danych Eurostat za 2021 r. wyniósł on 24,3 mld euro (w 2020 r. około 18,1 mld euro). Jest jednak w znacznym stopniu bilansowany przez eksport usług – przede wszystkim w sektorze żeglugi morskiej, turystyki oraz usług finansowych. Głównymi produktami w greckim eksporcie są paliwa (28,2%), produkty spożywcze (17,1%), wyroby przemysłu chemicznego (14,2%) oraz maszyny i urządzenia transportowe (9,7%). Z kolei w imporcie do Grecji dominują paliwa (26,4%), maszyny i urządzenia transportowe (19,2%) oraz wyroby przemysłu chemicznego (17%).

Głównymi odbiorcami greckiego eksportu są kraje Unii Europejskiej (53,7%) oraz rynki azjatyckie (około 25%). Największymi partnerami w eksporcie są: Włochy (9,9%), Niemcy (7,3%), Cypr (6,4%), Turcja (5,2%), Bułgaria (4,9%), Francja (4,7%), USA (4%), Rumunia (3,5%) i Wielka Brytania (3,3%).

Głównymi dostawcami na rynek grecki są kraje Unii Europejskiej (51,2%). Główni partnerzy Grecji w imporcie: Niemcy (11,1%), Włochy (8,7%), Chiny (7,8%), Rosja (6,7%), Niderlandy (5,7%), Francja (4,2%), Irak (4,1%), Hiszpania (3,6%), Belgia (3,2%), USA (2,2%).

Turystyka

Sektor turystyczny stanowi istotny składnik PKB Grecji, który daje zatrudnienie bezpośrednio i pośrednio dla około 900 tys. osób. Z tego powodu rok 2020 był bardzo trudny, gdy w wyniku pandemii i obowiązujących restrykcji działalność w tym obszarze była bardzo ograniczona. W 2021 r. liczba przyjazdów turystycznych do Grecji zaczęła stopniowo rosnąć, ale nadal była znacząco niższa niż w 2019 r.

Według raportu Polskiej Izby Turystyki za rok 2019 Grecja jest jednym z najbardziej popularnych kierunków wakacyjnych Polaków, w tym decydujących się na wyjazd z biurami podróży (udział w rynku – 31,6%). Jednakże spada dynamika wzrostu tej destynacji wśród polskich turystów. Wg szacunków w 2019 r. Grecję odwiedziło ponad milion Polaków.

Inwestycje

Według danych Banku Grecji skumulowana wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Grecji na koniec 2020 r. wyniosła 33,879 mld euro. Wśród największych zagranicznych inwestorów znalazły się Szwajcaria, Cypr, Niemcy, Francja i Niderlandy. Główne inwestycje zagraniczne ulokowane są w sektorach: ICT, handel, transport i magazynowanie, sektor chemiczny, nieruchomości.

MINISTERSTWO ROZWOJU i TECHNOLOGII

Z kolei skumulowana wartość greckich bezpośrednich inwestycji za granicą na koniec 2020 r. wyniosła 11,420 mld euro. Największe inwestycje ulokowane są w sektorach: usługi finansowe i ubezpieczenia oraz nieruchomości.

Grecką agencją zajmującą się zwiększeniem napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych do tego kraju jest *Enterprise Greece* (www.enterprisegreece.gov.gr). Przedsiębiorstwa, które planują wdrożyć projekt inwestycyjny szacowany na przynajmniej 2 mln euro, mogą skorzystać z pomocy tzw. rzecznika praw inwestora (ang. *Enterprise Greece Investor Ombudsman*).

3. Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

Podstawowe znaczenie posiadają uregulowania Traktatu Akcesyjnego Polski do UE. Szereg kwestii związanych ze współpracą gospodarczą regulują bilateralne umowy międzyrządowe:

- *Umowa między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Republiki Greckiej w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku, sporządzona w Atenach dnia 20 listopada 1987 r.*
- *Traktat o przyjaźni i współpracy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Grecką sporządzony w Atenach dnia 12 czerwca 1996 r.*
- *Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Greckiej o współpracy w dziedzinie turystyki, sporządzona w Krakowie dnia 6 października 2011 r.*

Umowa w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji (BIT) z Grecją, sporządzona w Atenach w 1992 r. została wypowiedziana przez Prezydenta RP w dn. 4 października 2018 r. (na podstawie ustawy z 7 czerwca 2018 r.). Umowa utraciła moc obowiązującą 7 listopada 2019 r. Przy czym postanowienia umowy artykułów I do 12 w odniesieniu do inwestycji dokonanych przed datą wygaśnięcia umowy, tj. przed 7 listopada 2019 r., pozostają w mocy do 7 listopada 2039 r.

4. Wymiana handlowa z Polską

Polsko-grecka wymiana handlowa (w mln euro)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021*	Dynamika <u>2021</u> <u>2020</u>
Eksport	811,3	857,3	876,3	978,3	1 030,4	1 214,6	117,9
Import	458,7	462,8	505,2	472,8	584,0	669,6	114,7
Obroty	1 270	1 320,2	1 381,5	1 451,1	1 614,5	1 884,2	116,7
Saldo	352,6	394,5	371,1	505,4	446,4	545,0	-

Źródło: GUS

*wartości za 2021 r. są danymi wstępnymi

Według wstępnych danych GUS w 2021 r. Grecja znalazła się na 34. miejscu pod względem polskiego eksportu (0,4% polskiego eksportu ogółem). Jest to spadek o pięć pozycji w porównaniu z rokiem 2020. Łącznie wartość polskiego eksportu do Grecji wyniosła 1 214,6 mln euro i wzrosła o 17,9% r/r. Dynamika polskiego eksportu do Grecji w ubiegłym roku wyraźnie wzrosła w porównaniu do wyniku za 2020 r. (wówczas wzrost wyniósł zaledwie 5,3%). Szybko rośnie także import z Grecji, który w 2021 r. osiągnął 669,6 mln EUR (wzrost o 14,7% r/r.), co dało jej 49. pozycję wśród rynków importowych (0,2% udziału). Kolejny raz Polska odnotowała nadwyżkę w bilansie handlowym z Grecją, która w 2021 r. wyniosła 545 mln EUR.

Struktura wymiany handlowej

Główne grupy towarowe w polskim eksporcie do Grecji w 2021 r.:

- wyroby przemysłu elektromaszynowego (432,2 mln euro, wzrost o 18,7%, udział 35,6%);
- artykuły rolno-spożywcze (304,2 mln euro, wzrost o 10,7%, udział 25%);
- wyroby przemysłu chemicznego (204,7 mln euro, wzrost o 26%, udział 16,9%);
- wyroby przemysłu lekkiego (85,2 mln euro, wzrost o 43,4%, udział 7%).

Wśród towarów o najwyższej wartości w polskim eksporcie do Grecji znajdują się m.in.: telewizory i monitory (5,8%), maszyny i urządzenia do przetwarzania danych (4,6%), aparatura do telefonii przewodowej (3,2%), mięso wołowe (3%), papierosy (3%), odczynniki laboratoryjne (1,8%), maszynki do golenia (1,8%), obuwie (1,7%), samochody osobowe (1,7%), opony (1,7%).

Główne grupy towarowe w imporcie z Grecji do Polski w 2021 r.:

- artykuły rolno-spożywcze (219,1 mln euro, wzrost o 29%, udział 32,7%);
- wyroby przemysłu chemicznego (195,9 mln euro, wzrost o 37,4%, udział 29,3%);
- wyroby metalurgiczne (156 mln euro, wzrost o 7,7%, udział 23,3%);
- wyroby przemysłu elektromaszynowego (59 mln euro, spadek o 35,7%, udział 8,8%).

Wśród towarów o najwyższej wartości w polskim imporcie z Grecji znajdują się m.in.: blachy (13,9%), leki (13,4%), owoce cytrusowe (4,2%), inne owoce (3,6%), owoce i warzywa konserwowane (2,7%), kable (2,6%), polimery styrenu (2,2%), folia aluminiowa (2,1%), arkusze i folie z tworzyw sztucznych (2%).

Polsko-greckie obroty usługowe

Według danych GUS w 2020 r. wartość usług dostarczonych przez polskie przedsiębiorstwa w Grecji wyniosła 49,7 mln euro, co oznacza znaczący spadek w stosunku do 2019 r. (wówczas wartość wyniosła 82,5 mln euro).

Z kolei wartość usług nabytych przez polskie przedsiębiorstwa od firm greckich w 2020 r. była na poziomie 252,7 mln euro (brak danych za rok 2019).

Lista perspektywicznych branż dla polskiego eksportu według PAIH:

- produkty rolno-spożywcze, mięso i produkty mięsne – głównie mięso wołowe i cielęcina, przetwory spożywcze zawierające kakao, grzyby (głównie pieczarki), cukier i wyroby cukiernicze, tytoń i wyroby tytoniowe, mleko i przetwory mleczne oraz przetwory zbożowe;
- wyroby chemiczne, w tym: kosmetyki, farmaceutyki, odczynniki i komponenty chemiczne;
- wyroby przemysłowe – gazomierze, liczniki, części i akcesoria, maszyny i urządzenia, urządzenia do cyfrowego przetwarzania danych, pralki, chłodziarki, opony pneumatyczne, pojazdy mechaniczne, meble z drewna;
- sektor stoczniowy.

5. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Oba kraje znajdują się na odległych miejscach w swoich zestawieniach bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Według danych NBP na koniec 2020 roku stan zobowiązań Polski z tytułu greckich inwestycji bezpośrednich (skumulowana wartość) wyniósł 36,6 mln EUR, co stanowiło 0,02% w skali kraju.

Na liście największych inwestorów zagranicznych w Polsce opublikowanej w kwietniu 2019 przez PAIH zostało ujętych 20 greckich przedsiębiorstw, w tym z sektora artykułów spożywczych –Coca-Cola Hellenic Bottling Company, Chipita; kosmetycznych –Sarantis oraz z sektora budowlanego – Stelma SA, Alpha Grissin International Holdings Limited.

Greckie inwestycje w PL osiągnęły najwyższy poziom w 2009 r., po czym ich wartość zaczęła spadać, co było rezultatem wycofania się jednego z największych inwestorów greckich w Polsce – Eurobanku i

MINISTERSTWO ROZWOJU i TECHNOLOGII

sprzedaży przez niego Polbanku. Odtąd, podmioty greckie wykazują umiarkowane zainteresowanie działalnością inwestycyjną w Polsce.

Z kolei stan należności z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich w Grecji na koniec 2020 roku wyniósł 30,9 mln EUR (0,13% całości).

W marcu 2021 r. Fundusz Ekspansji Zagranicznej, zarządzany przez PFR TFI S.A., podpisał umowę inwestycyjną z Rainbow Tours SA na rozwój sieci hoteli turystycznych w Grecji. W ramach finansowania fundusz objął 34% udziałów w spółce zależnej – White Olive A.E. Zawiązana współpraca pozwoli wzmocnić pozycję White Olive na rynku greckim, która już obecnie posiada pięć hoteli w tym kraju. Przewidziany okres inwestycji został określony na 4-10 lat. Fundusz zainwestuje 9 mln EUR w grecką spółkę White Olive Hotels A.E. należącą do Rainbow Tours, z możliwością zwiększenia kwoty inwestycji Funduszu do 12,5 mln EUR.

6. Dane kontaktowe

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Greckiej

adres: Chryssanthemon 22, 154 52 Paleo Psychiko, Ateny

nr tel.: (+30) 210 6797 700

e-mail: ateny.amb.sekretariat@msz.gov.pl

strona internetowa: <https://www.gov.pl/web/grecja/ambasada>

Ambasada Republiki Greckiej w RP

adres: ul. Górnośląska 35, 00-432 Warszawa

nr tel.: +48 22 622 94 60, 622 94 61

e-mail: gremb.war@mfa.gr

Wydział Ekonomiczno-Handlowy

ul. Górnośląska 35, 00-432 Warszawa

nr tel.: +48 22 622 94 66

e-mail: ecocom-warsaw@mfa.gr

Opracowanie:

Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej,

Ministerstwo Rozwoju i Technologii

Kwiecień 2022 r.